

POSTANOWIENIE NR 250/2025
KOMISARZA WYBORCZEGO W SZCZECINIE I

z dnia 17 listopada 2025 r.

**o odrzuceniu wniosku w sprawie przeprowadzenia referendum gminnego
o odwołanie Burmistrza Nowogardu oraz Rady Miejskiej w Nowogardzie
przed upływem kadencji**

Na podstawie art. 24 w zw. z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 472) Komisarz Wyborczy w Szczecinie I

p o s t a n a w i a

odrzuć wniosek mieszkańców gminy Nowogard o przeprowadzenie referendum gminnego w sprawie odwołania Burmistrza Nowogardu oraz Rady Miejskiej w Nowogardzie przed upływem kadencji, złożony w dniu 10 listopada 2025 r. przez pełnomocnika inicjatora referendum, z powodu stwierdzenia niedającego się usunąć uchybienia wniosku, polegającego na zebraniu niewystarczającej ilości prawidłowo złożonych podpisów osób popierających wniosek.

UZASADNIENIE

W dniu 2 września 2025 r. do Komisarza Wyborczego w Szczecinie I wpłynęło powiadomienie o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum gminnego w sprawie odwołania Burmistrza Nowogardu oraz Rady Miejskiej w Nowogardzie przed upływem kadencji, podpisane przez pełnomocnika inicjatora referendum – Panią Dominikę Tracz. Burmistrz Nowogardu o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum gminnego powiadomiony został w dniu 10 września 2025 r. za pośrednictwem systemu ePUAP.

Komisarz Wyborczy w Szczecinie I potwierdził pisemnie fakt złożenia powiadomienia (pismo znak: DSZ.779.3.2025 Komisarza Wyborczego w Szczecinie I z dnia 2 września 2025 r.).

W dniu 10 listopada 2025 r. pełnomocnik inicjatora referendum osobiście, w siedzibie Komisarza Wyborczego w Szczecinie I, złożył wniosek o przeprowadzenie referendum gminnego w sprawie odwołania Burmistrza Nowogardu oraz Rady Miejskiej w Nowogardzie przed upływem kadencji.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o referendum lokalnym, Inicjator referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przekazuje na piśmie, w terminie określonym w art. 14 ust. 1, komisarzowi wyborczemu wniosek mieszkańców wraz z informacją o spełnieniu obowiązków wskazanych w art. 13 ust. 1 i 3. Do wniosku dołącza się karty, o których mowa w art. 14 ust. 2.

Obowiązki wskazane w art. 13 ust. 1 i 3 polegają na podaniu do wiadomości mieszkańców gminy – w sposób zwyczajowo przyjęty w tej gminie – na koszt inicjatora referendum, przedmiotu zamierzonego referendum; informacja o zamierzonym referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego zawiera uzasadnienie odwołania. Z kolei karty, o których mowa w art. 14 ust. 2, są to karty, z których każda powinna zawierać informacje o przedmiocie zamierzonego referendum oraz o tym, że poparcia nie można wycofać, jak również nazwiska i imiona członków grupy oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika, jeżeli inicjatorem referendum jest grupa obywateli.

Wskazania w tym miejscu wymaga, iż w myśl art. 14 ust. 1 powołanej ustawy, w terminie 60 dni od dnia powiadomienia, o którym mowa w art. 12 ust. 1 [w rozpoznawanej sprawie – powiadomienie Burmistrza Nowogardu], inicjator przeprowadzenia referendum zbiera podpisy mieszkańców uprawnionych do wybierania organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, którzy chcą poprzeć inicjatywę w tej sprawie.

Ponieważ pełnomocnik inicjatora referendum poinformował pisemnie Burmistrza Nowogardu o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum w dniu 10 września 2025 r. (data uwidocznioma na elektronicznie wygenerowanym dokumencie w systemie ePUAP), termin zbierania podpisów osób popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum upłynął w dniu 10 listopada 2025 r. W tym właśnie dniu rozpatrywany wniosek wraz z kartami, o których mowa w art. 14 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym, wpłynął do Komisarza Wyborczego w Szczecinie I.

Wszystkie karty zawierające podpisy mieszkańców popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum zostały ponumerowane, opatrzone pieczęcią okrągłą Komisarza Wyborczego w Szczecinie I, a następnie poddane weryfikacji, polegającej na sprawdzeniu, czy każda karta zawiera:

- 1) informację o przedmiocie zamierzonego referendum oraz o tym, że poparcia nie można wycofać,
- 2) nazwiska i imiona członków grupy obywateli będących inicjatorami referendum, oraz imię, nazwisko i miejsce zamieszkania pełnomocnika.

Tu wskazania wymaga, że na żadnej z 277 kart nie znalazła się informacja o tym, że poparcia nie można wycofać. Tym samym nie został spełniony wymóg zawarty w treści art. 14 ust. 2 powołanej ustawy. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu zamieszczenie takiej informacji jest obligatoryjne, o czym świadczy przyjęty przez ustawodawcę nakazujący zwrot normatywny: „każda karta zawiera”.

Następnie, w toku badania spełnienia wymogów formalnych dotyczących złożonych podpisów osób popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum sprawdzono, czy:

- 1) imię i nazwisko podano w pełnym brzmieniu (a nie np. pierwszą literę imienia),
- 2) wskazano adres zamieszkania (zgodny z adresem ujęcia w rejestrze wyborców) obejmujący nazwę miejscowości, (miasta, wsi, osady), nazwę ulicy, numer domu i numer mieszkania, a w miejscowościach, w których nie ma ulic – numer domu (posesji) i numer lokalu lub tylko numer domu w przypadku braku odrębnie numerowanych lokali,
- 3) został podany numer ewidencyjny PESEL,
- 4) została wskazana data udzielenia poparcia,
- 5) obok danych umieszczono własnoręczny podpis obywatela.

Z czynności sprawdzających sporządzone zostało zestawienie wszystkich wad podpisów ze wskazaniem wady ustalonej dla danej pozycji na konkretnej karcie. Zestawienie to, w formie protokołu wewnętrznego badania podpisów, włączone zostało do akt sprawy.

Zgodnie z art. 14 ust. 4 ustawy o referendum lokalnym „*Mieszkaniec jednostki samorządu terytorialnego popierający wniosek o przeprowadzenie referendum podaje na karcie nazwisko, imię, adres zamieszkania, numer ewidencyjny PESEL i datę udzielenia poparcia. Dane te potwierdza własnoręcznym podpisem.*”

Na podstawie weryfikacji podpisów poparcia Komisarz Wyborczy w Szczecinie I ustalił, co następuje:

1) liczba osób, które złożyły podpisy, wynosi ogółem:	1893,
2) liczba wyborców, którzy prawidłowo udzielili poparcia, wynosi ogółem:	1236,
3) liczba podpisów złożonych wadliwie wynosi ogółem:	657,
w tym:	
a) brak własnoręcznego podpisu:	9,
b) brak lub wadliwie podane nazwisko lub imię:	68,
c) brak lub wadliwie podany adres:	327,
d) brak lub wadliwie podany numer PESEL:	102,
e) brak prawa wybierania:	120,
f) inne wady:	31,

(w tym 25 przypadków dwukrotnego udzielenia poparcia przez tę samą osobę oraz 6 przypadków umieszczenia danych osoby nieżyjącej potwierdzonych „własnoręcznym” podpisem).

Podkreślenia przy tym wymaga, że w trakcie weryfikacji danych wpisanych na kartach poparcia niejednokrotnie ujawniano kilka wad w ramach jednego wpisu (np. błąd w nazwisku oraz błąd w adresie albo błąd w adresie oraz dwukrotnie udzielone poparcie), przy czym w takich przypadkach wady te kwalifikowano do jednej z wyżej wymienionych grup, kierując się ich wyżej ustaloną hierarchią ważności. W wewnętrznym protokole weryfikacji podpisów są one oznaczone jako „wady eliminujące”; protokół zawiera także kolumnę „wady oznaczone”, zawierającą wszystkie ujawnione wady, których łącznie oznaczono 828.

Analiza danych zamieszczonych na kartach poparcia prowadzi do powzięcia uzasadnionych wątpliwości co do rzetelności zbierania podpisów poparcia, gdyż na ogólną liczbę 1893 pozycji („podpisów”) na kartach poparcia aż 657 z nich zostało zweryfikowanych negatywnie, a więc aż 34,71 % z nich.

Należy zauważyć w badanym przypadku, iż karty zostały przygotowane w ten sposób, iż umieszczona na nich została tabela, składająca się z pięciu kolumn:

- 1) Lp.,
- 2) Imię i nazwisko,
- 3) Adres zamieszkania,
- 4) Pesel,
- 5) Podpis.

Na kartach umieszczono nadto inne informacje, których opisywanie w tym miejscu zdaje się być zbędne.

Istotne natomiast jest to, że w tak przygotowanym „formularzu” nie uwzględniono kolumny oznaczonej jako „data złożenia podpisu” (bądź chociażby tylko „data”); taki dopisek poza tabelą został natomiast poczyniony odręcznie. Daty, jak to wyżej wskazano, zostały naniesione za pomocą datownika niejako poza tabelą, z jej prawej strony, za kolumną zawierającą podpisy mieszkańców.

Data udzielenia poparcia ma doniosłe znaczenie, zaś celem jej podania była chociażby możliwość wyeliminowania sytuacji, w których podpisy byłyby zbierane przed rozpoczęciem biegu 60-dniowego terminu, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym. Data ta pozwala również ocenić, czy osoba popierająca rzeczywiście jest stałym mieszkańcem gminy w chwili udzielania poparcia.

Wprawdzie z treści przepisu nie wynika, że osoba popierająca tę inicjatywę musi sama wpisać na listę wymagane dane, jednakże jest ona zobowiązana do umieszczenia własnoręcznego podpisu przy danych identyfikujących jego osobę. Przez złożenie tego podpisu udzielający poparcia potwierdza dane wymienione w art. 14 ust. 4 zd. 1 powołanej ustawy. Musi być więc tak złożony, aby nie budziło żadnych wątpliwości, iż potwierdza on wszystkie te dane. Podpis i powyższe dane są ze sobą ściśle powiązane i nie funkcjonują samodzielnie, muszą zatem stanowić integralną całość.

Zdaniem Komisarza Wyborczego w Szczecinie I w rozpatrywanej sprawie nie sposób mówić o tego rodzaju integralności, gdyż daty znalazły się nie tylko poza tabelką zawierającą pozostałe dane i podpis (za podpisem mieszkańca), ale także zostały one umieszczone poprzez posłużenie się datownikiem. Wyjątkiem są karty oznaczone numerami: 2, 4, 84, 104, 105, 116, 159, 220, 233 i 240, na których w 69 pozycjach data wpisana została odręcznie, a przy jednej pozycji odcisnięto datownik. Na wszystkich tych kartach datę umieszczono również za podpisem konkretnej osoby i poza tabelą.

Warto na marginesie wskazać, że w niemal identycznym stanie faktycznym sprawą zajął się Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wielkopolskim, który w wyroku z dnia 2 września 2020 r. (sygn. akt II SA/Go 385/20) uznał, że umieszczenie daty udzielenia poparcia poza tabelką, w której zresztą inicjator referendum nie przewidział odrębnej rubryki przeznaczonej na umieszczenie tej daty (i przy okazji daty dopisane jednym charakterem pisma), stanowi wadę powodującą uznanie, że wniosek o przeprowadzenie referendum nie uzyskał wymaganego poparcia 10% uprawnionych mieszkańców gminy.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 w zw. z art. 5 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym, referendum w sprawach odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji przeprowadza się na wniosek co najmniej 10% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy. Stosownie zaś do art. 12 ust. 5 tej ustawy, liczbę wyborców, ujętych w Centralnym Rejestrze Wyborców w obwodach danej gminy, ustala się na koniec kwartału poprzedzającego złożenie zawiadomienia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum.

Ponieważ zawiadomienie o zamiarze przeprowadzenia referendum złożone zostało w dniu 10 września 2025 r. należy uwzględnić dane z Centralnego Rejestru Wyborców według stanu na dzień 30 czerwca 2025 r., czyli na koniec II kwartału 2025 roku, bowiem jest to właśnie kwartał poprzedzający dzień zawiadomienia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum.

Z danych zgromadzonych w Centralnym Rejestrze Wyborców wynika, że na koniec II kwartału 2025 r. liczba osób uprawnionych do głosowania w gminie Nowogard wynosiła 18 063, zatem 10% z tej liczby wnosi 1807 (zgodnie z zasadą zaokrąglania matematycznego do pełnej liczby).

Jak wyżej wskazano, w wyniku weryfikacji podpisów Komisarz Wyborczy w Szczecinie I ustalił, że liczba wyborców, którzy prawidłowo udzielili poparcia pod wnioskiem o przeprowadzenie referendum gminnego w sprawie odwołania Burmistrza Nowogardu oraz Rady Miejskiej w Nowogardzie, wynosi ogółem 1236, podczas gdy dla spełnienia ustawowego progu wymagane było co najmniej 1807 podpisów. Ponieważ rozpatrywany wniosek nie uzyskał ustawowo wymaganego poparcia (zabrakło 571 prawidłowych podpisów), należało uznać, iż podlega on odrzuceniu z powodu stwierdzenia niedającego się usunąć uchybienia polegającego na zebraniu niewystarczającej liczby prawidłowo złożonych podpisów osób popierających inicjatywę. Jednocześnie wskazać należy, że wnioskowi temu nie sposób przypisać prawidłowości również z uwagi na inne, samoistne uchybienia dotyczące kart poparcia: brak obligatoryjnej informacji o niemożności wycofania udzielonego poparcia, wymaganej w art. 14 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym, a także umieszczenie daty udzielenia poparcia poza tabelą, po prawej stronie od podpisu, co narusza art. 14 ust. 4 tej ustawy, zgodnie z którym data powinna stanowić integralny element danych potwierdzanych własnoręcznym podpisem. Każda z powyższych wad – brak wymaganej liczby prawidłowych podpisów, jak również brak wymaganej treści na kartach oraz brak prawidłowego potwierdzenia podpisem daty poparcia, ma charakter samoistny i wystarczy do odrzucenia wniosku.

Zaznaczyć przy tym należy, że inicjator referendum mógł zbierać podpisy osób popierających inicjatywę przeprowadzenia referendum wyłącznie w terminie do dnia 10 listopada 2025 r. i równocześnie najpóźniej w tym właśnie dniu mógł złożyć Komisarzowi Wyborczemu w Szczecinie I karty, o których mowa w art. 14 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym.

Z uwagi na fakt złożenia wniosku o przeprowadzenie referendum (wraz z opisanymi wyżej kartami) w dniu 10 listopada 2025 r. oraz zakończenia szczegółowej weryfikacji wszystkich podpisów po tym dniu, Komisarz Wyborczy w Szczecinie I nie wzywał pełnomocnika inicjatorów referendum do uzupełnienia braku formalnego wniosku (brak polegający na niewystarczającej liczbie prawidłowo złożonych podpisów poparcia), bowiem brak ten po dniu 10 listopada 2025 r. był nieusuwalny.

W konsekwencji, stosownie do dyspozycji art. 22 ust. 4 ustawy o referendum lokalnym, Komisarz Wyborczy w Szczecinie I orzekł, jak w sentencji postanowienia.

KOMISARZ WYBORCZY
w Szczecinie I
[Signature]
Tomasz Czapiewski

POUCZENIE

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym, na postanowienie komisarza wyborczego odrzucające wniosek o przeprowadzenie referendum inicjatorowi referendum służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie, w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia.